

Titulli i projektit

Nxjtje e investimeve për ngritjen e industrisë përpunuese të gështenjave

Tipi i projektit

Zhvillim i qëndrueshëm i sektorit strategjik të bujqësisë

Vendndodhja e projektit

Fshatrat e Kelmendit e Kastratit

Buxheti i paravlerësuar

200,000 Euro

Përshkrimi dhe analiza e problemit/eve

Analiza ekonomike e Zonës Funksionale evidenton se janë rreth 450 ha tokë të mbjella me drurë gështenje, kryesisht në zonën e Kelmendit e të Kastratit, nga të cilat mbliohen mesatarisht 1300 ton gështenja në vit. Përfitimi kryesor nga gështenjat është shitja në tregun vendas për përdorim direkt nga konsumatori, si dhe shitja në tregun e huaj për përdorim direkt ose për përpunim të mëtejshëm për industrinë ushqimore.

Cikli i produktit kalon nga grumbulluesit individualë tek grumbulluesi lokal, për t'u dërguar më pas në gjendje të papërpunuar tek grumbulluesit ndërkombëtarë, zotërues ose jo të një industrie përpunimi të gështenjave. Eksporti i tyre ka ardhur në rritje me një treg shumë të pëlqyer në Itali. Në vend nuk ka ndonjë industri të njohur për përpunimin e gështenjave dhe prodhimin e produkteve me bazë esencat e nxjerra për industrinë ushqimore. Volumi i destinuar për përdorim familjar është i vogël në raport me prodhimin total. Një pjesë e prodhimit nuk vilet fare nga pemët si pasojë e mos pasjes së një tregu të sigurtë.

Grumbullimi i gështenjave, gjetja e tregut dhe eksportimi duhet të kryhen brenda një periudhe të caktuar dhe shumë të kufizuar, kohë gjatë së cilës fruti ruan vlerat e veta. Me kalimin e kësaj periudhe frutat rrezikojnë të thahen dhe të humbasin vlerat e tyre. Prodhimi i një viti nuk është i tregtueshëm në vitin që vjen.

Ekzistojnë teknologji bazë për zierjen dhe konservimin e gështenjave. Futja e frutit në këtë proces përpunimi fillestar redukton rrezikun e kalbjes, dëmtimit nga insektet, si dhe atë të humbjes së prodhimit në rast të mos gjetjes së një tregu të menjëhershëm. Në qoftë se do të ekzistonte kjo industri, objekti i konkurrencës në tregjet ndërkombëtare nuk do të ishte vetëm gështenja e freskët, por edhe gështenja e zier dhe e konservuar, produkte të cilat i rezistojnë kohës dhe lejojnë fleksibilitet në gjetjen e tregjeve.

Qëllimi/et specifik të projektit

Objekti i projektit është financimi i ngritjes së një pike përpunimi të gështenjave, me qëllim ruajtjen e vlerave ushqimore dhe rritjen e jetëgjatësisë së produktit për përpunim të mëtejshëm në fabrika të specializuara perëndimore, sipas destinacionit përkatës industrial.

Rezultatet e pritshme dhe treguesit

Rezultatet e pritshme të projektit janë:

- Rritje e industrisë së zonës;
- Reduktim i prodhimit të shkuar dëm;
- Vende të reja pune në fabrikë;
- Mënyrë e re konkurrueshmërie në tregun ndërkombëtar;
- Nxitje për shtim të tokës së pyllëzuar me gështenja;
- Rritje e qëndrueshme e sektorit bujqësor;
- Rritje e të ardhurave për familjet e fermerëve;
- Rritje e punësimit në bujqësi për familjet që shtojnë sasinë e tokës së punuar;
- Rritje e ekspertizës në përpunimin e gështenjave autoktone.

Aktivitetet e projektit

- Studim i zgjidhjes teknologjike dhe i fizibilitetit të ngritjes së një fabrike përpunimi për gështenjën autoktone shqiptare, bazuar në volumet e pritshme të prodhimit;
- Studim i formës ligjore të ekzistencës (PPP, koncension, grant, etj.);
- Studim i tregut kombëtar e ndërkombëtar dhe i avantazheve konkurruese të produktit shqiptar;
- Projektim i linjës;
- Promovim i projektit dhe gjetja e bashkëfinancuesve shtetërorë, donatorë të huaj e privatë;
- Zbatim i projektit, ngritje e fabrikës;
- Monitorim i rezultateve të viteve të para.

Maturimi i projektit

Grumbullimi i gështenjave dhe dërgimi i tyre për eksport nuk është një zgjidhje afatgjatë për mbledhësit e kësaj bime në zonën malore të Malësisë së Madhe. Çdo vit, gjetja ose mos gjetja në kohë e një grumbulluesi çon në mundësinë e prishjes së prodhimit, duke ulur të ardhurat dhe dekurajuar fermerët e zonës për kultivimin dhe grumbullimin e vitit pasardhës. Është momenti që ky nënsektor të hyjë në një fazë të re zhvillimi, i cili përfshin përpunimin paraprak të produktit. Ky zhvillim nuk është i parakohshëm, pasi ky nënsektor është i prapambetur krahasuar me degë të tjera të ngjashme të industrisë ushqimore, si përpunimi i vajit të ullirit, vajit të lulediellit, etj., pa folur për një gamë të gjerë të produkteve ushqimore të konservuara. Vënia në përdorim e linjës së përpunimit mund të kërkojë fillimisht prezencën e një ekspertizë të huaj për të garantuar edhe certifikimin e produktit. Në të njëjtën kohë mund të trajnohen ekspertë vendas që punojnë në industri të ngjashme. Ekzistenca e një linje përpunimi dhe përdorimi me efikasitet i saj do të çojnë në nxitjen e krijimit të pyjeve të reja me gështenja. Ky proces kërkon një periudhë të konsiderueshme kohe për t'u vënë në efikasitet (tre deri në katër vjet), por garanton prodhim të vazhdueshëm.

Impakti i këtij investimi i kalon kufijtë e zonës funksionale Malësi e Madhe dhe mund të jetë me rëndësi kombëtare në fushën e tij.

Burimet e financimit dhe partnerët në zbatim

AZHBR; FZHR; FSHZH; USAID; BE; JAICA

Kostot e projektit

Kostot e projektit do të përfshijnë projektimin, blerjen dhe instalimin e linjës së përpunimit dhe përmblidhen në një vlerë të përafërt prej 200,000 Euro.